CHETI CHA KUHITIMU ELIMU YA SEKONDARI
TATHMINI YA PAMOJA

KIDATO CHA NNE
KARATASI YA PILI 102/2
MWISHO WA MUHULA WA KWANZA 2019,

MWONGOZO WA KUSAHIHISHIA

1. UFAHAMU

a) Ndoa / kunyanyaswa kwa wanaume (1 x1=alama 1)

b) i) Kutowajibika kwao
ii) Wengine hawajulikani nyumbani kwao.
iii) Wamezama katika ulevi
iv) Wanawake kuwa na kipato kikubwa kuliko waume zao (4 x 1=alama 4)

c) Hawafiki nyumbani kwa jamaa zao (1 x 2=alama 2)

d) Kuwaombea kuhusu matatizo ya kinyumbani (1x2=alama 2)

e) i) Wanaume kutowajibika
ii) Wanawake kupewa uwezo
iii) Wanawake kuwadharau na kuwapiga waumezao (3x1=alama3)

f) i) Anayepigania haki za wengine
ii) Kulewa
iii) Walisherehekea (3x1=alama3)

<u>UFUPISHO</u>

2. a)
i) Ujambazi wa kimataifa umewasumbua walimwengu kwa muda mrefu.
ii) Serikali nyingi zimetumia mapesa mengi kupambana nao.
iii) Fanaka haijapatika na wala haielekei kupatikana
iv) Tatizo kubwa ni kuhusu jelezi la dhana ya ujambazi wa kimataifa.
v) Wataka buriwa naamini kuwa ujambazini wa watu washenzi.
vi) Ujambazi wa kukabiliwa ni mbubujiko wa dawa za kulevya.
vii) Vinyang'arika sharti viangamizwe iliulimwengu mstaarabu uzidi kutotonoka
(zozote 6x1=alama 6)

b)
i) Mshuko na kimako kwa wa marekani.
ii) Hakuna ulimwenguni mzima aliye amini marekani ingeshambuliwa.
iii) Mshtuko ulitingisha ardhi na huzuni ikatanda duniani.
iv) Marekani ililipiza kisasi kwa kuwaunguza waliokuwemo na wasiokuwemo kwa mabomu huko Afghanistan.
v) Idadi kubwa ya watu duniani ilishangilia na kusherehekea.
vi) Tafsiri ya shambulizi la minara pachaya New York na Pentagon ulizorota.
vii) Wengi walidhani kuwa huo ulikuwa ni mwanzo wa vita dhidi ya Wa kristo

viii) Waislamu wakashukiwa kimakosa kuwa ni majambazi. (zozote 6x1=alama6)

a=6,
b=6
ut=3 **15**

3. a) i) Ni irabu

ii) Ni irabu ya kati ya ulimi

iii) Hutamkwa mdomo ukiwa umetandazwa. (za kwanza 2x1=alama 2)

b)i) Mofimu ni sehemu ndogo ya newyenye maana yakisarufi naisiyoweza kuvunjwa vunjwa zaidi.

ii) Alimwona

A- Mofimu ya nafsi / ngeli

li-Mofimu ya wakati

mw-Mofimu ya kitendewa

a- Mofimu ya kiishio (4x½=alama 2)

c)Mfano :Ilipandwa

d) i) Sentensi ya swali – Ulimwona mwalimu saa ngapi?

ii) Sentensi ya mshangao – Hoyee! Timu yetu imeshinda.

iii) Sentensi ya taarifa – Nilimwona Simba msituni jana.

iv) Sentensi ya ombi – Naomba / tafadhali nisaidie na nauli

v) Sentensi ya amri – Tokanjeharaka!

e) i) Kijitabu kikihiki kilirushwa na kiranja (1x2=alama2)

ii) Barabara nyingi zitakuwa zimesakafiwa / zitakuwa zikisakafiwa (1x2=alama2)

f) Cheroitich aliwahakikishia wazazi wake, "Nitatia bidii katika masomo yangu ili nipite mtihani wangu." (8x½=alama 4)

g)Mshukiwa ambaye alipelekwa mahakamani alichukuliwa hatua. (1x2=alama2)

h)

S				
KN		KT		
N	$\overline{S}$	T	N	V
Mto	Uliokauka mwaka jana	uliwaua	mamba	wengi

(8x½=alama4)

i) Shamirisho – Mgonjwa
Chagizo – janajioni
Kihusishi–na (3x1=alama3)

j) i) I-ZI
ii) I-ZI (2x1=alama2)

k) Mamlaka makubwa ya Rais yanakwaza / hukwanza juhudi za upinzani. (1x2=alama2)

l) i) Kula
ii) Mlo
iii) Chakula
iv) Mlaji (2x1=alama2)

m) i) Bure

a) Kitu kinachopatikane bila jasho / bwerere
b) Ovyo
c) Kitu kisicho na thamani (1x1=alama1)

ii) Pure – Chakula cha mchanganyiko wa punje za mahindi na maharagwe. (1x1=alama1)

Tan: Kadiria matumizi mwafaka.

n) Masichana marembo yaliolewa na majana umme hodari. (4x½=alama2)

o) i) Pomoni

ii) Twaa (2x1=alama2)

p) Mzizi wa kitenzi ni sehemu inayobeba maana kuu na ambayo haiwezi kubadilishwa.

(1x1=alama1)

4. a) Lugha rasmi ni lugha ambayo hutumika katika shughuli za kiofisi.

b)

i) Kutofahamu ngeli za Kiswahili
ii) Kuwa na upungufu katika baadhi ya viungo vya kutamkia
iii) Kuzungumza kwa haraka
iv) Kuwana athari ya lugha ya kwanza / lafudhi
v) Kimaksudi hasa wakati wauigizaji (za kwanza 3x1=alama3)

c)

i) Ni lugha yenye msamiati teule K.V spika, mswada, mbunge.
ii) Ni lugha ya majibizano kwani huhusisha maswali na majibu
iii) Ni lugha yakimaelezo hasa mbunge anapochangia hoja.
iv) Ni lugha inayo tumia viziada lugha na ishara za mikono.
v) Lugha inayo amrisha hasa kutoka kwa spika.
vi) Lugha huwa rasmi
vii) Lugha yenye ushawishi hasa wakati wakutoa michango kwa miswada.
viii) Lugha yenye ucheshi
ix) Lugha yenye heshima na adabu (zozote 5x1=alama5)